

Asia: VN/16121/2020

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 - kierrätyksestä kiertotalouteen

Visio (luku 2)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Omakotiliitto pitää vision kirjauksia hyvinä, mutta haluaa kiinnittää huomiota erityisesti kohtiin 3.Laadukas jäte-huolto on osa kestävästä kiertotaloudesta. ja 4. Kierrätysmarkkinat toimivat hyvin. Uudelleenkäytön ja kierrätyksen myötä syntyy uusia työpaikkoja. Kohdan kolme ja neljä toteutumisessa tulee välttää lopullisen kustannusrasitteen kohdistumista kunnan järjestämään jätehuoltoon, ja päätymistä sitä myöten asukkaiden maksettavaksi. Materiaalien kierrätyskustannus (kuten pakkauskierätykset) tulee mahdollisuuksien mukaan hoitaa tuottajan toimesta. Tavoite ”toimivat kierrätysmarkkinat” tarkoittaa Omakotiliiton näkemyksen mukaan sitä, että jätteen kierrättäminen on maksutonta, ja kierrätetyn raaka-aineen avulla voidaan tehdä kannattavaa liiketoimintaa. Kunnallisten toimijoiden osalta tulee lisäksi kiinnittää huomiota myyntituottojen kehittymiseen esimerkiksi biopolttoaineiden tuotannossa. Jätehuoltoyritysten myyntituotoilla tulee voida rahoittaa jätteenkäsittelyn kustannuksia asiakasmaksujen sijaan.

Keräysjärjestelmät, laitospaasiteettitarve ja sijoittumisperusteet (luku 3)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Nykyisessä jätehuoltojärjestelmässä tulisi kehittää sääntelyä eteenpäin keinoihin, joilla vähentää pakollisia jätenoutoja joustavasti niille kotitalouksille, joilla syntyy ostokäyttäytymisen ja kierrätyksen myötä vähän jätettä. Turhat tyhjän jäteastian tyhjennykset koetaan syystä veroluonteisina maksuina ja kuljetukset rasittavat myös tarpeettomasti ympäristöä.

Kappale 3.4. Omakotiliitto esittää huolensa biojätteen käsittelylaitosten lisärakentamistarpeesta ja niiden mukanaan tuomasta ympäristöhaitasta, kun keskitetty biojätteen erilliskeräys uuden voimaan tulleen lainsäädännön myötä merkittävästi lisääntyy. Laitosten sijoittaminen lähelle jätteen syntypaikkaa on teoreettisesti järkevä tavoite, mutta ensisijaisesti tulee estää laitosten haittavaikutukset asumiseen ja ihmisten hyvinvointiin.

Kappale 3.5. Suomessa asumisen kustannukset vievät noin 20 % - 30 % käytettävissä olevista tuloista perhe-tyypistä riippuen. Yksiasuvilla osuus on vielä suurempi. (Asumismenot 2021) Kierrätyksen kasvu edellyttää investointeja. Investointien rahoituksessa ja kierrätyksen järjestämisessä tulee välttää kiinteitä perusmaksuja tai korotuksia perusmaksuihin (ekomaksut). Muutostilanteessa rahoitus tulee ratkaista muilla keinoin. Omakotiliitto esittää, että kustannusrakenteen vaihtoehtoja selvitetään ja mallinnetaan osana valtakunnallisen jäte-suunnitelman toteutumista. Kustannustaakan kohdistamista osin tuotteiden hankintahetkeen nykyisten tuottajavastuiden lisäksi tulee myös selvittää.

Tavoitteet ja toimenpiteet (luku 5)

1. Tiedon oikeellisuus ja digitaalisuus

-

2. Jätteen synnyn ehkäisyn yleiset toimenpiteet

-

3. Yhdyskuntajätteet

Kappale 3.5. Toimenpiteinä on mainittu mm. muovipakkausten ja muun muovin pakollinen yhteiskeräys. Omakotiliitto haluaa huomauttaa, että uudistetussa lainsäädännössä sallitaan muovipakkausten keräyspisteiden vähentäminen aiemmasta tavoitteesta. Määrän vähennys kohdistuu pientalo- ja vapaa-ajan asukkaisiin, jotka ovat ahkeria kierrättäjiä. Jos seurannassa ilmenee tarpeita muovin kierrätystä tehostaviin toimenpiteisiin, muovin keräyspisteiden saavutettavuus, eli sijainti riittävän lähellä kotia, tulee olla ensisijainen keino maksullisen erilliskeräyksen sijaan. Omakotiliitto kannattaa yhteiskeräystä, kunhan se ei siirrä kustannustaakkaa tuottajavastuusta asumiseen.

4. Pakkausjätteet

-

5. Kertakäyttöisten muovituotteiden vähentäminen

-

6. Biohajoavat jätteet

-

7. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

-

8. Rakentamisen jäte

-

Seuranta (luku 7)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muut suunnitelman osat

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Vaikutusarviointi

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Omakotiliiton näkemys on, että kierrätystavoitteiden tulee kasvaa asteittain ja olla linjassa todellisen hyötykäytön kehittymisen kanssa. Kappaleessa 6.2. todetaan, että ympäristö- ja kustannusvaikutukset on selvitettävä parhaan kokonaisratkaisun löytämiseksi. Omakotiliitto painottaa, että tämän selvitystyön toteutus on keskeistä. Kustannuksissa tulee viimeiseen asti välttää kiinteiden perusmaksujen (ekomaksujen) asettamista tai niiden nousua. Pientalojen kierrätettävien materiaalien maksullisen erilliskeräyksen tulee olla jatkossakin vapaaehtoista tai vaihtoehto tulee olla tarjolla kuten biojätteen kompostointi omalla tontilla ja yhteiskeräyspisteet. Yhteiset keräyspisteet tulee olla helposti saavutettavissa. Ensisijaisesti tulee nojata siihen, että kierrätysmateriaalien hyötykäyttö uusiomateriaalina ja tuotteina lisääntyy, ja tuotekehitykseen myös investoidaan valtion taholta. Asumisen kierrätysmateriaalin myyntituottojen tulisi kattaa jätehuollon kierrätysmateriaalin käsittelykustannukset pitkällä aikavälillä. Erillisessä vaikutusarviointitaulukossa on kirjaus "Kierrätyksen tason merkittävä nostaminen johtaa kotitalouksien jätehuoltokustannusten kasvuun." Tämän kasvun estämiseksi ja hillitsemiseksi tulee tehdä toimenpiteitä osana valtakunnallista jätesuunnitelmaa.

Muuta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Jätteenkäsittelystä aiheutuu ympäristöhaittaa asumiseen vähintään kuljetusten ja käsittelyn melun ja/tai hajun myötä. Omakotiliitto näkee, että valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa tulisi näkyä selvemmin jätteenkäsittelyn haittavaikutusten torjuntakeinot sekä sijainnin osalta että teknologian kehittymisen keinoin. Sijoittelussa tulee välttää asuinympäristöjä, ja ympäristöhaittojen tulee painaa vaakakupissa enemmän kuin sijoitus lähelle jätteen syntypaikkaa. Käsittelylaitoksia tulee myös kehittää niin, että todelliset haittavaikutukset ovat mahdollisimman pienet.

Keränen Katja
Suomen Omakotiliitto ry